

CIRCULARĂ DE AERONAUTICĂ CIVILĂ	CA: SNA / AP Nr.1/2010
Subiect: Realizarea procedurilor de colaborare și coordonare între furnizorii de servicii de navigație aeriană și aeroporturi.	Data: 01.11. 2010

Capitolul 1. Generalități.

1.1 Scop.

În conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 405/1993 privind înființarea Autorității Aeronautice Civile Române, cu modificările ulterioare, și ale Ordinului ministrului transporturilor, construcțiilor și turismului nr. 1185/2006, Autoritatea Aeronautică Civilă Română, denumită în continuare AACR, în calitate sa de autoritate națională de supervizare asigură aplicarea reglementărilor aeronautice naționale și supravegherea respectării lor de către persoanele juridice și fizice, române sau străine, care desfășoară activități aeronautice civile ori proiectează sau execută produse și servicii pentru aviația civilă pe teritoriul României, precum și execută prevederile înțelegerilor și acordurilor aeronautice internaționale la care statul român este parte.

În urma solicitărilor de aprobare a documentelor de tipul „Proceduri de Coordonare – Colaborare” provenite de la administratorii aeroporturilor și furnizorul de servicii de navigație aeriană, observând elemente care nu sunt acoperite sau dezvoltate la un nivel corespunzător, AACR a stabilit în cadrul unei întâlniri de lucru soluțiile referitoare la acest tip de document.

Acest document a fost realizat pentru a sprijini administratorii aeroporturilor și furnizorii de servicii de navigație aeriană în asigurarea desfășurării coordonării activităților specifice fiecăruia în zona de operațiuni aeriene a aeroportului.

Prezentul document indică modalitatea de realizare, structura și conținutul procedurilor de colaborare și coordonare dintre unitățile serviciilor de navigație aeriană care își desfășoară activitatea în incinta aeroporturilor, și administratorii aeroporturilor în scopul îndeplinirii responsabilităților ce le revin în conformitate cu legislația națională și internațională aplicabilă, în vederea aprobării de către AACR.

1.2. Aplicabilitate.

Prezentul document este aplicabil tuturor administratorilor de aeroporturi certificate și furnizorilor de servicii de navigație aeriană certificați în România.

Prin aplicarea acestui document nu se poate garanta că sunt îndeplinite toate cerințele de reglementare aplicabile sau este realizată siguranța serviciilor. Unitățile de servicii de navigație aeriană și administratorii aerodromurilor sunt în final responsabili pentru stabilirea, implementarea și monitorizarea măsurilor de siguranță luând în considerare specificul local.

Statutul documentului nu este unul cu aspecte legale, fiind doar un mod acceptat de părțile interesate de a organiza activitățile. Elementele la care acest document face referire sunt stabilite de legislația națională în vigoare ce trebuie respectată de către cei cărora le este aplicabilă și repetarea acestora nu este necesară. Utilizatorii acestui document trebuie să aibă cunoștința de aspectele de reglementare aplicabile activității pe care o desfășoară.

1.3 Definiții.

Termenii utilizați au accepțiunea dată în reglementările specifice aplicabile.

1.4 Acronime.

AACR	– Autoritatea Aeronautică Civilă Romană
AIP	– Publicația de Informare Aeronautică
AOP	– Operațiuni Aeroportuare (Airport Operations)
NOTAM	– Notice to Airmen
CTA	– Controlor de Trafic Aerian
CTA-DS	– Controlor de Trafic Aerian – Dirijare Sol
ILS	– Sistem de Aterizare Instrumentală
SMS	– Sistem de Management al Siguranței
SNA	– Servicii de Navigație Aeriană

Capitolul 2. Metodologia de realizare a procedurilor de colaborare și coordonare.

Este recomandat ca documentul:

- să fie tipărit pe suport de hârtie și să fie disponibil în format digital;
- să fie astfel structurat/organizat, încât să faciliteze procesele de elaborare, modificare și avizare;
- să aibă o formă ușor de utilizat;
- să aibă un sistem de înregistrare și evidență a amendamentelor aplicate și a paginilor în vigoare;

- să aibă evidența distribuirii exemplarelor;
- să aibă același nivel de avizare;
- să fie retras prompt de la utilizatori atunci când a versiunea utilizată a fost modificată;
- să fie asigurat împotriva pierderii informației sau împotriva modificării de către alte persoane decât cele autorizate;
- să fie asigurat împotriva utilizării neintenționate, când se păstrează ca document scos din uz;
- să aibă conținutul structurat și organizat astfel încât să permită distribuirea și utilizarea pe secțiuni, în conformitate cu necesitățile compartimentelor și /sau persoanelor cărora li se adresează prin prevederi specifice.

Procedura de coordonare și colaborare între furnizorul de servicii de navigație aeriană și administratorul aeroportului trebuie să fie aprobată de către AACR.

Elementele identificate ca fiind necesar a fi detaliate în cuprinsul procedurilor de coordonare și colaborare prezintă un grad de complexitate ridicat.

Pentru a nu suprapune prevederi deja existente în procedurile de lucru ale aeroporturilor și unităților se servicii de navigație aeriană se recomandă ca procedurile de colaborare și coordonare să fie structurate astfel:

- o procedura generală; și
- anexe ale acesteia care să detalieze în mod corespunzător un singur subiect dintre cele identificate ca făcând obiectul unei relații de coordonare și colaborare, atunci când acesta nu este tratat în cadrul procedurii generale.

Legislația în vigoare stabilește ca elementele de colaborare privind comunicațiile sol-sol să fie cuprinse în cadrul unei proceduri care să abordeze această temă în mod individual.

De asemenea, datorită complexității, procedura privind desfășurarea operațiunilor în condiții de vizibilitate redusă va fi realizată ca anexă la procedura generală de coordonare și colaborare între administratorul aeroporturilor și furnizorul de servicii de navigație aeriană.

Capitolul 3. Cadru legislativ aplicabil ce trebuie considerat la elaborarea procedurilor de coordonare și colaborare.

3.1 Cadru legislativ național aplicabil:

- 1.1. Codul Aerian Civil aprobat prin OG nr. 29/1997 privind Codul Aerian, republicată, modificată și completată prin Legea nr. 399/2005;
- 1.2. RACR-AD-PETA, Reglementare Aeronautică Civilă Română privind proiectarea și exploatarea tehnică a aerodromurilor, ed. 1/2008;
- 1.3. RACR-AD-COMSS, Reglementare Aeronautică Civilă Română privind organizarea radiocomunicațiilor sol-sol pe aeroporturi, ed.1/1999;

- 1.4. RACR-RA, Reglementare Aeronautică Civilă Romană – Regulile Aerului, ed.2/2006;
- 1.5. RACR-ATS, Reglementare Aeronautică Civilă Romană – Serviciile de Trafic Aerian, ed.2/2008;
- 1.6. RACR-AIS, Reglementare Aeronautică Civilă Romană – Serviciul de Informare Aeronautică, ed.2/2008;
- 1.7. RACR – ASMET, Reglementare Aeronautică Civilă Romană – Asistența meteorologică a activităților aeronautice civile, ed.4/2008;
- 1.8. RACR-SACZ, Reglementare Aeronautică Civilă Romană privind stabilirea servituților aeronautice civile și a zonelor cu servituți aeronautice civile, ed.3/2007;
- 1.9. PIAC-ATS, Proceduri și Instrucțiuni de Aviație Civilă – Serviciile de Trafic Aerian, ed.2/2008;
- 1.10. PIAC-CMA, Proceduri și Instrucțiuni de Aviație Civilă – Coduri meteorologice aeronautice, ed. 2/2009;
- 1.11. RACR-AD-AADC, Reglementare Aeronautică Civilă Romană – Autorizarea Aerodromurilor Civile, ed. 1/2010;
- 1.12. RACR-AD-IADC, Reglementare Aeronautică Civilă Romană – Înregistrarea Aerodromurilor Civile, ed. 1/2010;

3.2 Cadrul legislativ internațional aplicabil:

- 1.1. OACI Anexa 14 – Aerodromes;
- 1.2. OACI Anexa 11 – Air Traffic Services;
- 1.3. OACI Anexa 15 – Aeronautical Information Services;
- 1.4. OACI Anexa 2 – Rules of the Air;
- 1.5. OACI Anexa 3 – Meteorological Service for International Air Navigation;
- 1.6. OACI Doc. 4444 – PANS - Air Traffic Management;
- 1.7. OACI Doc. 9426 – Air Traffic Services Planning Manual;
- 1.8. OACI Doc. 9137 – Airport Services Manual;
- 1.9. OACI Doc. 9157 – Aerodrome Design Manual;
- 1.10. OACI Doc. 9184 – Airport Planning Manual;
- 1.11. OACI Doc. 9365 – Manual on All Weather Operations;
- 1.12. Regulamentul EC 2096/2005 de stabilire a unor cerințe comune pentru furnizarea de servicii de navigație aeriană.

Notă: Reglementările prezentate în cadrul capitolului 3 nu trebuie considerate ca fiind o listă exhaustivă.

Capitolul 4. Aspecte de colaborare și coordonare cu relevanță în siguranța zborului.

4.1. Comunicațiile sol-sol.

În conformitate cu legislația națională și internațională aplicabilă administratorul aerodromului are responsabilitatea de a stabili reguli în ceea ce privește utilizarea sistemului de comunicații sol-sol.

Pentru comunicațiile privind controlul mișcării vehiculelor și persoanelor pe suprafața de mișcare trebuie stabilită o frecvență dedicată care să fie utilizată numai de unitatea de trafic și serviciile aeroportuare/ agenți operaționali.

Pentru utilizarea în alte scopuri pot fi stabilite alte frecvențe care să fie puse la dispoziția diverselor categorii de utilizatori.

În scopul îndeplinirii cerințelor cuprinse în RACR-AD-COMSS, administratorul aerodromului și furnizorul de servicii de navigație aeriană vor emite o procedură comună privind organizarea comunicațiilor sol-sol pe aeroport.

Această procedură va detalia în mod corespunzător cel puțin:

- responsabilitățile personalului aparținând aeroportului și furnizorului ANS;
- modul de coordonare;
- rezolvarea deficiențelor;

4.2. Operațiuni în condiții de vizibilitate redusă.

Datorită scăderii vizibilității capacitatea de a observa și lua măsuri este diminuată.

Operarea în condiții de vizibilitate redusă induce o amplificare a riscurilor de operare în condiții normale.

La aeroporturile unde se dorește să se opereze în condiții de vizibilitate redusă trebuie stabilite proceduri de operare în condiții de vizibilitate redusă (LVO).

Caracterul acestor proceduri este unul special datorită complexității măsurilor ce trebuie întreprinse de administrația aeroportului, furnizorul de servicii de navigație aeriană, agenți de handling, precum și de alți agenți aeronautici care își desfășoară activitatea în zona de operațiuni aeriene.

În scopul asigurării siguranței vor fi stabilite măsuri suplimentare celor deja existente în condiții normale de operare, cu privire la:

- prevenția intrărilor neautorizate la pistă;
- asigurarea funcționării la parametri corespunzători a echipamentelor;
- pregătirea personalului;
- determinarea capacității operaționale;
- asigurarea unui timp de răspuns adecvat în situații de urgență;
- controlul eficienței măsurilor privind pericolul reprezentat de animale;
- controlul pistei decolare aterizare;
- efectuarea de lucrări de întreținere;
- circulația pe suprafața de mișcare;
- planul de intervenții în situații de urgență.

Verificarea eficacității măsurilor pentru operarea în condiții de vizibilitate redusă ar trebui efectuată regulat iar orice propunere de modificare a acestora transmisă către AACR spre aprobare.

4.3. Circulația în zona de operațiuni aeriene.

Circulația în zona de operațiuni aeriene reprezintă un subiect care face obiectul unei proceduri interne a aeroportului.

Conținutul acestei proceduri stabilește reguli și responsabilități cu privire la circulația în zona de operațiuni aeriene. Aceste reguli vor fi diseminate către toți agenții aeronautici care își desfășoară activitatea în zona de operațiuni aeriene a aeroportului, aceștia fiind obligați să le respecte.

Considerând atribuțiile pe care unitățile de trafic aerian le au cu privire la asigurarea siguranței în zona de operațiuni aeriene, este recomandat ca acestea să implice activ în respectarea prevederilor acestor proceduri și raportarea oricărei abateri de la acestea.

4.4. Managementul traficului.

Administratorul aeroportului are responsabilitatea asigurării siguranței în zona de operațiuni aeriene, prin aplicarea reglementarilor aplicabile în vigoare.

Aspectele privind managementul traficului ce vor fi specificate vor acoperi cel puțin următoarele:

- stabilirea punctului de transfer al aeronavei în condiții operaționale normale și speciale;
- stabilirea de către CTA și comunicarea către CTA – DS a traseului de rulare a aeronavei până la poziția de parcare / pista de decolare – aterizare atunci când se va efectua ghidarea aeronavei cu Follow -Me;
- stabilirea poziției de parcare de către CTA – DS și comunicarea acesteia către CTA;
- stabilirea ordinii de rulare a aeronavelor în vederea decolării;
- siguranța pe perioada executării lucrărilor de reparații;
- reținerea aeronavelor la sol;
- obstacole temporare care pot perturba desfășurarea operațiunilor în condiții normale;

Administratorul aerodromului și furnizorul de servicii de trafic aerian vor stabili responsabilități pentru personalul din subordine cu privire la elementele specifice managementului traficului.

4.5. Asigurarea alimentării cu energie electrică de bază și de rezervă.

Energia electrică reprezintă un factor de bază în asigurarea funcționării sistemelor și echipamentelor prezente pe un aeroport. Astfel, în scopul asigurării continuității funcționării acestora, trebuie întreprinse măsuri corespunzătoare.

Furnizorul de servicii de navigație aeriană împreună cu administratorul aerodromului vor trebui să găsească soluțiile potrivite pentru asigurarea alimentării continue cu energie electrică.

Măsurile întreprinse vor trebui să țină seama de:

- cerințele operaționale;
- complexitatea sistemului de echipamente;

4.6. Acționarea balizajului luminos.

Balizajul luminos furnizează indicații de poziție și direcție echipajelor aeronavelor pe timpul nopții și în condiții de vizibilitate redusă. Reglementările în vigoare definesc o serie de caracteristici ale balizajului luminos în funcție de tipul pistei. Utilizarea corespunzătoare a acestuia precum și întreținerea acestuia reprezintă doi factori importanți cu implicații în siguranța zborului.

Orice modificare de la parametrii normali de operare a balizajului luminos trebuie adusă la cunoștința administratorului aerodromului de către cel care a depistat deficiența.

Având în vedere impactul pe care indisponibilitatea totală sau parțială a balizajului luminos îl are asupra capacității de a furniza servicii de trafic aerian, se vor stabili de comun acord responsabilități și măsuri necesare pentru restabilirea în cel mai scurt timp a situației.

Considerând faptul că proprietarul balizajului luminos este administratorul aeroportului, acesta va transmite unității de trafic aerian specificațiile de operare necesare pentru îndeplinirea responsabilităților privind acționarea acestuia.

4.7. Schimbul de informații privind zborul.

Administrația aeroportului și furnizorul de servicii de navigație aeriană vor colabora pentru a asigura informarea corespunzătoare asupra programului curselor în scopul asigurării unei planificări eficiente și eficace.

Este recomandat ca planificările să fie corelate în ziua premergătoare executării zborurilor.

Orice modificare a planificării zborurilor recepționată ulterior realizării corelării acestora va fi comunicată între părți în scopul asigurării condițiilor operaționale normale.

4.8. Informațiile privind situația meteo.

Reprezentanții aeroportului vor menține legătura cu reprezentanții biroului meteorologic de aerodrom sau ai unității meteorologice aeronautice desemnate, pentru obținerea de:

- prognoze ale condițiilor meteorologice locale, și
- mesaje regulate și speciale de observații meteorologice difuzate pe plan local.

Reprezentantul administrației aeroportului și reprezentanții stației meteorologice aeronautice vor stabili modalitatea de transmitere și primire a informațiilor privind starea pistei, precum și responsabilitățile pe care cei desemnați le au cu privire la asigurarea unei informări eficiente.

Colaborarea dintre aceștia va fi continuă și în ambele sensuri.

4.9. Pericolul reprezentat de viața animală.

Scopul coordonării cu privire la viața animală este acela de a spori siguranța în zona de operațiuni aeriene și în jurul aeroportului prin realizarea schimbului de informații pentru a facilita luarea măsurilor ce se impun de către personalul aeroportului în vederea reducerii riscului de impact cu aeronava.

În acest sens, vor fi desemnați responsabili și stabilite responsabilități privind tipul datelor ce trebuie comunicate între părți și fluxul de informații pentru întreprinderea măsurilor corespunzătoare stabilite prin procedurile interne ale aeroportului.

4.10. Efectuarea lucrărilor de întreținere în zona de operațiuni aeriene.

Efectuarea de lucrări de întreținere în zona de operațiuni aeriene poate afecta starea operațională a facilităților aeroportuare precum și planificarea privind intervenția în cazul situațiilor de urgență. Astfel, planificarea acestor procese prezintă o importanță deosebită în vederea asigurării desfășurării în siguranță a tuturor activităților în zona de operațiuni aeriene.

Premergător începerii lucrărilor trebuie evaluat impactul acestor activități astfel încât măsuri de reducere a riscului corespunzătoare să fie stabilite.

În vederea asigurării coordonării activităților pe perioada desfășurării întregului proces privind efectuarea de lucrări de întreținere vor fi stabilite persoanele responsabile și responsabilitățile acestora.

Responsabilitățile stabilite se vor referi, cel puțin, la:

- asigurarea informării;
- evaluarea riscurilor și implementarea măsurilor corespunzătoare;
- comunicarea pe timpul desfășurării lucrărilor;
- modalități de corectare a eventualelor deficiențe determinate după începerea lucrărilor;

4.11. Administrarea mijloacelor de navigație aeriană.

Suplimentar responsabilităților referitoare la administrarea mijloacelor de navigație aeriană stabilite prin obiectul de activitate, furnizorul de servicii de navigație aeriană și administrația aeroportului vor coordona cel puțin următoarele activități:

- îndepărtarea zăpezii din zonele critice / sensibile ILS;
- menținerea vegetației în parametrii corespunzători;

- menținerea parametrilor referitori la planeitatea zonelor critice / sensibile ILS;
- protecția mijloacelor de navigație prin metode corespunzătoare;
- orice alt element care ar putea influența funcționarea mijloacelor de navigație, de protecție și semnalizare la parametrii stabiliți.

Scoaterea sau repunerea în funcțiune a mijloacelor de navigație aeriană poate introduce modificări în starea operațională a aeroportului. De aceea, asemenea schimbări este recomandat a fi coordonate de către furnizorul de servicii de navigație aeriană cu administrația aeroportului.

4.12. Informare aeronautică.

Administratorul aeroportului și furnizorul de servicii de navigație aeriană trebuie să transmită informațiile / datele aeronautice pentru publicare către furnizorul de servicii de informare aeronautică.

Publicația de Informare Aeronautică (AIP) este principalul element de furnizare a informațiilor / datelor aeronautice necesare pentru navigația aeriană.

Oricând sunt îndeplinite condițiile stabilite de RACR-AIS, administratorului aeroportului sau furnizorul de servicii de navigație aeriană vor lua măsurile pentru:

- emiterea unei baze de NOTAM în conformitate cu Capitolul 5 al RACR-AIS;
- emiterea unui Amendament AIP în conformitate cu Capitolul 4, pct. 4.3 al RACR – AIS;
- emiterea Suplimentelor AIP în conformitate cu Capitolul 4, pct.4.4 al RACR – AIS;

Notă: Informații detaliate cu privire la modul de completare a formatului SNOTAM se regăsesc în Anexa 2 la RACR – AIS.

Premergător emiterii unei baze de NOTAM, este recomandat să se asigure o informare corespunzătoare de către emitent a unităților de servicii de navigație aeriană / aeroport care sunt direct influențate de informațiile care fac obiectul transmiterii unui astfel de mesaj.

Informațiile vor fi transmise cu suficient timp înainte astfel încât unitățile de servicii de navigație aeriană / aeroportul să poată își adapta furnizarea de servicii la noile condiții.

4.13. Efectuarea testării motoarelor aeronavelor la sol.

Pericolele asociate funcționării motoarelor aeronavelor trebuie cunoscute de tot personalul care își desfășoară activitatea în zona de operațiuni aeriene.

Testarea motoarelor aeronavelor la sol se va desfășura în zone special desemnate în acest scop și într-un interval orar corespunzător stabilite de către administrația aeroportului.

La primirea unei astfel de solicitări, înainte de a aproba pornirea motoarelor aeronavei, este recomandat ca unitatea ATC să coordoneze cu reprezentantul administrației aeroportului pentru luarea măsurilor ce se impun.

Capitolul 5. Coordonarea pe linia planurilor de dezvoltare a infrastructurii.

Planurile de dezvoltare reprezintă modul de gestionare a schimbărilor cu scopul de a nu afecta siguranța activităților prin degradarea funcțiilor operaționale ale sistemelor utilizate în acel moment.

Este recomandat ca administrația aeroportului / furnizorul de servicii de navigație aeriană să nu își planifice activitățile de dezvoltare fără a comunica, luând în considerare ideile și experiența, cu reprezentantul administrației de servicii de navigație aeriană / reprezentantul administratorului aeroportului.

Armonizarea planurilor de dezvoltare se va realiza prin întâlniri periodice unde vor fi prezenți reprezentanți ai ambelor organizații.

Reprezentanții vor fi desemnați la un nivel corespunzător astfel încât să fie asigurate condițiile necesare de gestionare a proiectelor.

Capitolul 6. Comitetul Local pentru Siguranța Pistei.

Siguranța pistei reprezintă unul din obiectivele României asumate prin programul ESSIP /LSSIP / AOP 03 în calitate de stat membru al EUROCONTROL.

Comitetului Local pentru Siguranța Pistei este unul din elementele privind implementarea practicilor și recomandărilor cuprinse de AOP 03.

Comitetul ar trebui să fie compus din reprezentanți ai Aeroportului, Furnizorului de servicii de navigație aeriană, operatorilor de aeronave și agenți de handling.

Scopul pe care întâlnirile comitetului îl au este acela de a oferi indicații avizate managementului asupra problemelor existente și potențiale și a identifica măsuri de reducere a riscului.

În cadrul ședințelor Comitetului de Siguranță se vor discuta aspectele referitoare la siguranță în scopul evaluării și reducerii riscurilor.

Capitolul 7. Evaluare și reducere a riscului pe aeroporturi și în ATM.

Evaluarea riscului reprezintă modalitatea de a determina dacă riscul existent sau presupus este acceptabil sau tolerabil.

OACI prezintă un Sistem de Management al Siguranței (SMS) ca pe o serie de elemente de care o organizație din domeniul aeronautic are nevoie pentru a gestiona riscurile induse de pericolele asociate furnizării de servicii.

Regulamentul CE 2096/2005 stabilește ca „în cadrul operării unui SMS furnizorul de servicii de trafic aerian să asigure că evaluarea și reducerea riscului se efectuează la un nivel corespunzător, astfel încât să se asigure, că toate

aspectele pentru managementul aerian au fost luate în considerare în mod adecvat”.

Evaluarea riscurilor se efectuează pentru întregul ciclu de viață al unui sistem funcțional.

Evaluarea și reducerea riscului presupune următoarele activități, prezentate în anexa la prezentul document:

- Definierea și descrierea sistemului;
- Identificarea pericolelor;
- Analiza pericolelor;
- Identificarea riscurilor;
- Analiza riscurilor în funcție de clasa de severitate și probabilitatea maximă a acestora;
- Determinarea și implementarea de măsuri de reducere / eliminare a riscurilor pentru a atinge un nivel acceptabil / tolerabil al acestuia.

Urmărind elementele identificate la punctul 4 – Aspecte de colaborare / coordonare cu relevanță în siguranța zborului se va urmări aplicarea procesului de evaluare și reducere a riscului prezentat.

DIRECTOR GENERAL
Claudia VİRLAN

29.10.2010

Persoanele de contact pentru detalii referitoare la prevederile prezentei Circulare de Aeronautică Civilă sunt:

DI. Andi Cristian SAVA - Inspector Aeronautic, Serviciul SSNA / DSSNA;

e-mail: andi.sava@caa.ro; tel: 021 208.15.15; și

DI. Dan Hadîrcă - Inspector Aeronautic, Serviciul CAA / DAp

e-mail: dan.hadirca@caa.ro; tel: 021 208.15.96;

Anexa

